

خپلواکی

استقلال

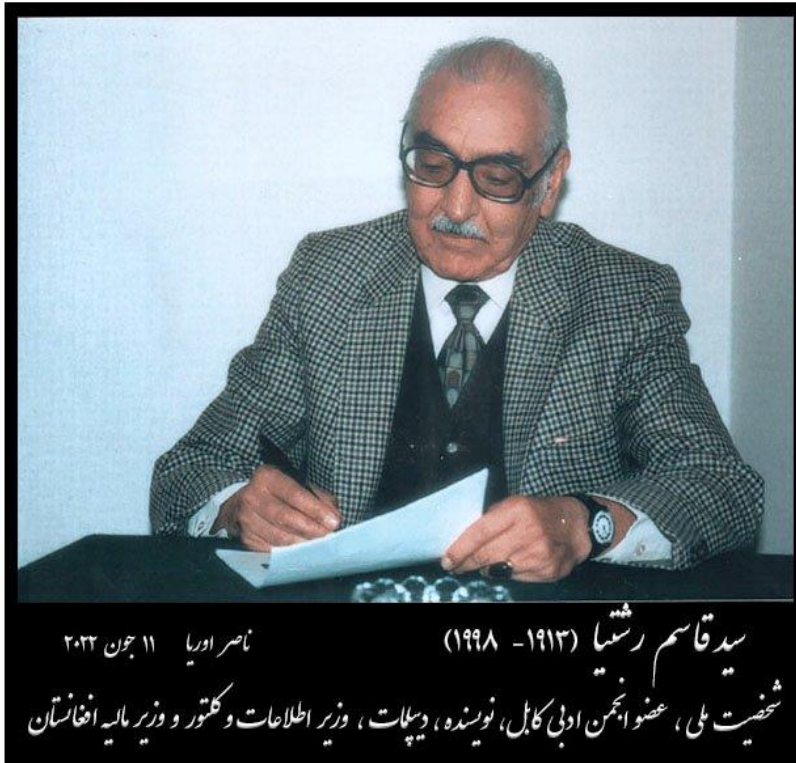
www.esteqlaal.net

شنبه ۱۵ جون، ۲۰۲۴

داکتر ناصر اوریا

قاسم رشتیا، فرزند راستین افغانستان

سید قاسم رشتیا (۲۱ مارچ ۱۹۱۳ - ۲۶ مارچ ۱۹۹۸ میلادی)

ناصر اوریا ۱۱ جون ۲۰۲۳

سید قاسم رشتیا (۱۹۱۳ - ۱۹۹۸)

شخصیت ملی، عضو انجمن ادبی کابل، نویسنده، دیپلمات، وزیر اطلاعات و کتور و وزیر مالیه افغانستان

د افغانستان ریښتیني بچي سید قاسم رشتیا د ارواښاد سید حبیب الله خان زوی، چی په ۱۲۹۲ لمريز کال کی یی په کابل کی نړی ته سترگی پرانستی. ستر لیکوال او تاریخ پوه وه. د استقلال لیسی د فراغت څخه وروسته د بهرنیو چارو وزارت کی یی کار پیل کړ او د کابل ادبی ټولنی غړی شو. بیا څو موده د پښتو ټولنی معاون وه. وروسته د مطبوعاتو د مستقل ریاست مشر (چی وروسته د

salamwatanam@gmail.com

اطلاعات و کلتور وزارت شو)، د محمد ظاهر شاه د وخت مالی وزیر وه او څه وخت هم د افغانستان استازی په چکسلواکیا، مصر او جاپان کی وه. بناغلی رشتیا د ملی فکر خاوند وه او ستر ملی او کلتوری خدمتونه یی سر ته رسولی. د ۱۹۹۸ کال د مارچ په ۲۶ نیټه یی له نړی څخه سترگی پټی کړی. اروا دی بناده، یاد دی تلپاتی او جنت دی ځای شی.

سید قاسم رشتیا فرزند مرحوم سید حبیب خان به تاریخ اول حمل ۱۲۹۲ هجری شمسی در شهر تاریخی کابل دیده به جهان گشود. بعد از ختم تعلیمات در مکتب استقلال، در سال ۱۹۳۱ میلادی در وزارت امور خارجه افغانستان به حیث مأمور توظیف گردید. سید قاسم رشتیا در سال ۱۹۳۲ میلادی در ریاست مستقل پُست، تلفون و تلگراف به حیث سرکاتب روابط بین المللی تقرر یافت. رشتیا در سال ۱۹۳۳ میلادی به صفت مترجم فرانسوی انجمن ادبی کابل برگزیده شد و در سال ۱۹۳۴ میلادی عضو این انجمن شد و یکی از اعضای فعال انجمن ادبی کابل بود. سید قاسم رشتیا در سال ۱۹۳۶ میلادی به حیث مدیر نشرات پشتو ټولنه مقرر گردید و دو سال بعد یعنی در سال ۱۹۳۸ به پُست معاون پشتو ټولنه ارتقا حاصل کرد. در سال ۱۹۴۴ میلادی در ریاست مستقل مطبوعات که جدیداً بنیاد گذاشته شده بود به حیث مدیر عمومی توظیف گردید. در کابینه شهید محمد هاشم میوندوال که مسئولیت ریاست مستقل مطبوعات به دانشمند گرامی علامه صلاح الدین سلجوقی سپرده شد، سید قاسم رشتیا نظر به اهلیت و کاردانی اش در سال ۱۹۳۸م به حیث کفیل و در سال ۱۹۳۹م رئیس ریاست مستقل مطبوعات مقرر گردید (که بعداً ریاست مستقل مطبوعات به وزارت اطلاعات و کلتور تبدیل شد). رشتیا در همان سال موفق به اخذ نشان درجه دوم معارف از محمد ظاهر شاه پادشاه وقت افغانستان گردید. سید قاسم رشتیا محرر و ادیتر مجله "کابل" و "سالنامه کابل" نیز بود. بین سال های ۱۹۴۶ الی ۱۹۶۰ میلادی یک سلسله فعالیت های مهم منجمله تأسیس جمعیت افغانی سره میاشت، مؤسسه خیریۀ نسوان، مرستون، ملالی زیژنتون صورت گرفت که سید قاسم رشتیا در آن رول مهم و اساسی را بازی نمود.

سید قاسم رشتیا از سال ۱۹۵۴ الی ۱۹۵۶ میلادی در لیسه عالی استقلال برای فرزندان وطن مضمون تاریخ افغانستان را تدریس می کرد .

رشتیا بین سال های ۱۹۵۷ - ۱۹۵۸ میلادی علاوه بر تدریس کورس دیپلوماسی در وزارت خارجه افغانستان، به حیث استاد در پوهنخی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون کابل مصروف تربیه فرزندان میهن بود.

رشتیا در دهه ۱۹۵۰ میلادی مسئولیت تأمین روابط حکومت افغانستان با مؤسسات سازمان ملل متحد در کابل را به عهده داشت .

مرحوم سید قاسم رشتیا برای مدتی در کشورهای چکسلواکیا، مصر و جاپان به صفت سفیر افغانستان خدمت نموده بود . رشتیا دو بار به صفت عضو هیأت نمایندگی افغانستان در مجمع عمومی سازمان ملل متحد اشتراک کرد .

رشتیا عضو هیأت افغانی در کنفرانس کشورهای غیرمنسلک در باندونگ (اندونیزیا)، بلگراد (یوگسلاویا) و قاهر (مصر) بود.

سید قاسم رشتیا به حیث عضو هیأت همراه، در سفرهای رسمی به کشورهای یوگسلاویا و مصر (سال ۱۹۶۰ میلادی)، ایالات متحده امریکا (سال ۱۹۶۳ میلادی)، و اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی (سال ۱۹۶۵ میلادی)، محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان را همراهی نمود.

مرحوم سید قاسم رشتیا علاوه بر وزارت اطلاعات و کلتور به حیث وزیر مالیه افغانستان نیز خدمت نموده است.

سید قاسم رشتیا از عنفوان جوانی طرز تفکر ملی و علاقه به نویسندگی داشت و مقالات متعددی از وی در مجله آریانا، روزنامه انیس و دیگر نشرات کشور به چاپ رسیده است. همچنان سرمقاله های نشریه ملی "انیس" تحت عنوان "دورنمای سیاست" به قلم رشتیا با نام مستعار نوشته و به چاپ می رسید .

سید قاسم رشتیا به پاس خدمات مسلکی و فرهنگی اش مدال ها و نشان های ذیل را بدست آورد:

*نشان ستور معارف

*مدال رشتین (صداقت) به پاس خدمات اجتماعی

*مدال ادبی خوشحال خان خټک به پاس تألیف کتاب "تاریخ افغانستان در قرن نوزدهم"

قابل تذکر است که مرحوم سید قاسم رشتیا به خاطر شخصیت میهنی و طرز تفکر ملی اش به یکی از مشاوران و معتمدان نزدیک محمد ظاهر شاه پادشاه وقت افغانستان مبدل شد که به حیث عضو

ارشد حکومت، وزیر اطلاعات و کلتور، وزیر مالیه و معاون رئیس کمیسیون تدوین قانون اساسی افغانستان رول بارز و مهمی را در دههٔ دموکراسی و تدوین قانون اساسی ایفا کرد.

تعدادی از آثار و تألیفات مرحوم سید قاسم رشتیا:

۱ - رسالهٔ آثار عتیقهٔ کوتل خیرخانه، تألیف ژوزف هاکن به زبان فرانسوی، ترجمهٔ سید قاسم رشتیا، چاپ مطبوعهٔ ملی ۱۳۱۶ هجری شمسی

۲ - سه یار وفادار، ترجمهٔ ای از اثر کوپرن، کابل - ۱۳۱۷ هجری شمسی

۳ - عشق مخفی یا مولان روژ، ترجمهٔ اثر اورکزی لابون، کابل

۴ - افغانستان در قرن نوزدهم، کابل - ۱۳۴۶ هجری شمسی

۵ - سید جمال الدین افغانی و افغانستان، کابل - ۱۳۵۵ هجری شمسی (به مناسبت تجلیل از هشتادمین سالگرد وفات سید جمال الدین افغان در پوهنتون کابل)

۶ - تراژیدی افغانستان - بهای آزادی (به لسان انگلیسی)

۷ - محمد نادر خان چگونه به سلطنت رسید.

۸ - خاطرات سیاسی سید قاسم رشتیا؛ از سال های ۱۳۱۱ - ۱۳۷۱ هجری شمسی.

۹ - درامه ای بنام "سلیم"

۱۰ - میان دو اهریمن (به لسان انگلیسی)

با تأسف که بعد از فاجعهٔ نامیمون ۷ ثور ۱۳۵۷ هجری شمسی و تجاوز ابرقدرت شوروی وقت، سید قاسم رشتیا مجبور به ترک میهن و کاشانه گردیده و به کشور سوئیس پناهنده شد.

سید قاسم رشتیا واقعاً یکی از برجسته ترین شخصیت های ملی و میانه رو بود که خواستار ترقی و پیشرفت افغانستان و طرفدار آزادی هایی که قابل قبول و مطابق به عنعنات پسندیده و موافق به عقاید مردم افغانستان باشد، بود.

سید قاسم رشتیا مانند تخلصش شخصیت صادق و وفادار به همبستگی و وحدت ملی افغانستان بود و علی الرغم تلاش های حلقات معین حاضر نشد از این باور و مشی ملی خود تغییر مسیر داده و آنرا با تفکر فرقه گرایانه تعویض کند.

رشتیا در زندگی مهاجرت هم آرام نه نشست و نوشته ها و مقالات بی شماری غرض آگاهی مردم در زمانی که وطنش تحت تهدید وجودی قرار داشت به نشر سپرد (با تأسف که بیشتر از ۴ دهه شد که نسبت جهالت فرزندان ناخلف چپی و راستی، خباثت همسایه ها و زالت ابرقدرت ها خطر این تهدید وجودی علیه افغانستان هنوز هم رفع نشده است). رشتیا در کنفراس ها و سیمینار های متعدد

به ارتباط حفظ نام و منافع ملی افغانستان اشتراک نمود تا باشد که صدایش را به گوش کر جهانیان برساند .

سید قاسم رشتیا، فرزند صدیق افغانستان به تاریخ ۲۶ مارچ ۱۹۹۸ میلادی در کشور سوئیس چشم از جهان فانی بست و آرزویش که همانا خفتن در آغوش مادر وطن بود تا امروز تحقق نیافته است. روح سید قاسم رشتیا این فرزند راستین افغانستان شاد، یاد کارنامه هایش جاودان و بهشت برین مکانش باد

ناصر اوریا * ۱۱ جون ۲۰۲۲ - تکراس